

Christian den 10.s bil ankommer på Tønder Torv den 12. juli 1920

Beskrivelse af Torvet i Tønder

Den 12. juli 1920 blev Christian den 10. modtaget på Tønders Torv, en smuk plads med mange gamle bygninger. Tønders gamle rådhus er bygget i renæssancestil i 1643-47, med tilhørende vinkælder, men i dag er der lejligheder og erhvervsdrivende i huset. Rådhuset flankeres af byens ældste hus, et stort gavlhus fra omkring 1520, hvor der har været bageri siden 1778. Først i 1947 blev der også åbnet et gæstgiveri i huset, mens bageriet fortsatte frem til 1986. Siden har der været café i huset. Foran Klostercaféen vokser Torvelinden, som er "Tønders sjæl", et udtryk for energisk borgerånd. Linden fra 1700-tallet var i 1950 faldefærdig og blev dømt til fældning. Kommunens folk fældede linden i nattens mulm og mørke for at undgå optøjer, og lovede at plante et nyt lindetræ på stedet. Da det ikke skete plantede en gruppe borgere et nyt lindetræ året efter og døbte lindens fod med okseblod. Over for Klostercaféen ligger Store Apotek, som er opført omkring 1670. Apoteket lukkede først omkring 1990, og har siden været butik. Fra gammel tid kaldes den sydligste del af Torvet for Storetorv og den nordligste for Lilletorv. Rådhusets nabohus over mod Lilletorv er Humlekærren fra 1813. Her skulle humleførere have deres humle godkendt og prissat af byens kæmner, inden det blev solgt på humlemarkeder på Lilletorv til byens mange bryggere. Midt på Lilletorv står byens skamstøtte fra 1699, en to meter høj figur af kagmanden med sin pisk i højre hånd. Lovovertrædelser blev straffet ved skamstøtten med offentlig kagstrygning, hvor man blev lænket til støtten og pisket. Kagmanden blev sat op til skræk og advarsel, og Tønders kagmand er den eneste overlevende i Danmark.

Beskrivelse af Rådhuset

Tønder Rådhus består af en ældre del, bygget af Gunnløgsson og Nielsen i 1980-81, efter en konkurrence vundet i 1976, og en 3.000 m² stor ny tilbygning, som blev nødvendig efter kommunesammenlægningen, og næsten fordobler husets volumen. Den nye del er bygget af Sleth, efter en konkurrence vundet i 2013. Den gamle del af huset bærer præg af sin postmoderne samtid, men fremstår dog i fint samspil med Tønder by, via sit enkle og gennemarbejdede volumen i tegl med bærende strukturer i beton. Den nye tilbygning er bygget som en let, lys pavillon der spejler omgivelserne mellem de lysegrå aluminiumselementer.

Tilbygningen står på et gulv af tegl, som også spænder hen over det nye gårdrum, og binder den nye og den gamle del sammen til en helhed. Tilbygningen er placeret bag rådhuset og dermed lige i grænsefladen mellem byen og det flade marsklandskab. Tønder Rådhus huser i dag 340 administrative arbejdspladser.

Beskrivelse af Hotel Tønderhus

Tønderhus, på sin nuværende adresse, blev oprindelig opført som et kulturelt samlingssted, Tønderregns danske forsamlingshus. Grundstenen blev lagt den 12. juni 1941. Trods krig og mangel på materialer og arbejdskraft, kunne bestyrelsen invitere til indvielsen af det nye Tønderhus den 13. februar 1943.

Tønderhus er tegnet af professor og kgl. bygningsinspektør Kaj Gottlob, som en firlænget bygning samlet om en firkantet gård, der blev overdækket omkring 1970. Til Kaj Gottlobs andet arbejde hører blandt andet Knippelsbro. Mere lokalt har han også tegnet Hans Brincks gård i Rørkær og H.F. Hansens købmandsgård i Skærbæk.